

J E L E N K Ö R.

37. szám.

Pest szerda május 8-dikán.

1833.

Foglalat: Magyarország (ker. ülések. Kinevezés. Magyar muzeum gyarapodása. Szabó János orsz. szemész gyógyítási. Pozsonyi evang. m. tanuló társaság. A' dunai gőzhajó társ. igazgatóságának tudósítása. Kassán 's Bécsben az influenza). Anglia (alsóházi ülés april 19—22-ikén. Hírek Irland 's Buenosayresből. Courier Belge 's Albion hirei). Franciaország (april 25-ikén a' királynak az 1832-iki parl. üléseket bérekesztő beszéde. Tribune, Nouvelliste, Temps 's egyik strassburgi ujság). Belgium (de Theux ministeriuma nem létesül). Görögország. Törökbirodalom (hírek Konstantinápoly 's Boszniából). Elegyhírek. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsonyban RRink ker. gyűlései folyvást 's egyedül az urbéri munkálatok hányogatásával foglalatosak, május 2-ikán annak már Vlik fejezetébe bocsátkozván.

Apostoli Felségünk april 27-iki legfentebb határozata szerint Wagner Mihály apát 's udv. plebanust nándor-fejérvári 's szemendriai czimzetes püspökké, egyszersmind tábori püspökké méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

„A' magyar muzeum gyarapodásai“ czim alatt örömmel olvashatni a' mi tisztes Mabilionuk szerkesztése alatt kijövő f. e. Tud. Gyűjtemény 3-ik kötetében: miként a' hazánkbeli nagytiszt. Cistercita szerzet hiteles híret vevén, hogy Országunk fens. Nádora t. t. Jankovich Miklós urnak régiség-gyűjteményét az Országgyűlés egyezésének hozzájárulásával, a' m. nemz. muzeum számára megvásárlotta: hazafi buzgósággal nyomban köszönetét siette a' fens. Nádor urnak kinyilatkoztatni, e' vállalat kivitelére pedig részéről azon járandóságon kívül, mellyet a' megvétel esetén az országos osztalék reárovand, 200 aranyat ajánlani, mellyet már csakugyan az országos pénztárba le is fizetett.

A' nagymélt. m. kir. Helytartóságnak hivatalos jelentése szerint Szabó János ur mint országos szemorvos mult 1832-ben t. Mosony vmegyében foglalatoskodván 82 világtalan közül tökéletesen kigyógyított 70-et, 4-en segített 's csak 8-at bocsáta orvosolhatlanul el.

Pozsony april 29-ikén. A' honi nyelvet 's a' nemzetiséget bár észrevétlenül, de varázserővel előmozdító kisebb intézetek sorába tartozik méltán az Evangelicusok itteni lyceumában létező magyar tanuló társaság. Köréből már több jeles férfi kelet ki, — köztük: ifj. gr. Ráday Gedeon, Kovács

Pál, Petrovics Fridrik, Tessedik Ferencz 's a' t.; — legujabb érdeme pedig az, hogy a' nemzeti szó általa jöve's jó közdivatba a' többnyire szláv és német ajku tanulók között. Jelenleg 80 önkényleg egyesült tagból áll t. t. Scheverlay Mátyás magyar keblü professor ur előlülése alatt. A' tagok egybegyűlnek minden héten több ízben 's a' nyelvészeti szabályokat már alsóbb osztályokban elvégezvén, itt jelesb íróink (kötött 's folyó) műveinek olvasásával, 's magyar nyelvbeni öndolgozásokkal foglalatosak, egymás munkálatit szorosán és kérlelhetlenül bírálgatván. Segédjük egy önköltségiken szerzett 's minden jelesb új munkát 's folyóiratot magában foglaló kis könyvtár. Örvend e' kised egyesület már előre azon szerencsén, melly szerint ez iskolai év végekor, különben is mindig tartatni szokott örömnepén, most különösen Hazánknek, a' nemzeti buzgóságot kis részecskékben is becsülni tudó, Képviselőji előtt adandhatja ifjui szorgalmának mutatványit. Bár szép szándéka figyelmet, buzditást, gyámolítást nyerne! B. B.

A' dunai első gőzhajózási társaság igazgatóságának tudósítása Kappel Fridrik n. kereskedő urhoz mint részvényes és meghatalmazottjához f. e. april 21-ikéről:

Több uton értésünkre jutván, miként a' t. részvényes urak közül sokan nem fogják fel tisztán, hogy valódilag min alapszik aláírásuk, midőn úgy vélekesznek, hogy annak tárgyazata egyedül a' két ujabb gőzhajó (Duna és Pannonia) 's így e' két új hajó egyedül az új részvényesek tulajdona, valamint ellenben Isó Ferencz egyedül a' régiebb részvényesek sajátja; e' félreértést, nehogy általa panasz v. elégtelenségre ok szolgáltatás, szükségesnek találtuk némi felvilágosítással eloszlatni. Minden alapos fontolónak azonnal első tekintetre nyilvános, hogy a'

duna-gőzhajózási egyesületnél osztakozott érdek nem foghat helyt 's így valamennyi hajója van, az mind egy igazgatás alatt áll, 's köztük concurrentia (verseny) nem divatozhat. Az 1830iki részvényesek (t. i. az első gőzhajó tulajdonosi) köz rendeletük értelmé szerint megegyeztek az egyesület vállalatának nagyobbításában, de nem abban, hogy ez által olly hajó építtessék melly 1ső Ferencz hajóval egyenes oppositioba (ellenkezésbe) jöhessen. Ugyan illy értelemben van fejezve ki azon nyilatkozása, melly az új aláírás-iven vezér 's előértesítésül szolgál, 's mellyben a' vállalat továbbra terjesztésének czélja határozottan kimagyaráztatik. Az 1832iki aláírók belépnek az 1830ban képezett dunai első gőzhajózási egyesületbe, osztoznak annak minden hasznai 's veszélyi v. káraitban. Kivánják a' körülmények idővel, hogy a' gőzhajók szaporittatására szükség mutatkozzék, ugy a' mostani részvény-tulajdonosak bizonnyal ismét szivesen adandják egyesülésök tágasbitására olly intézetüknek, mellyet a' környületekhez képest haszonnal divatozni tapasztalnak, igen tudván: hogy ugyan e' nagyobbá terjesztésben feneklik annak sarkalatosb gyökereztetése. Bir például a' társaság egyszer már 6 hajót, 's ekkor történik valamelly szerencsétlenség, azok egyikét vagy másikát tetemesb sérüléssel érdeklő, a' kár az egész egyesületen felosztva sokkal könnyebben viselhető, mint mostan, hol egyetlen hajónkat (1ső Ferenczet) vesztenők; mi ellen azonban bátorságosítás által biztosítva vagyunk. Mivel pedig a' megromgált hajók kitarozására tartalék-pénzalap gyűjtetik 's az már 4,600 peng. fra megy, holott 1ső Ferencz még csak alig kezdé imént a' pályát törni, tehát a' későbbi aláírók a' korábbiakhoz képest e' részben sem károsulnak, annál kevésbé, mivel közelebb 1ső Ferencz katlana változtatásával alkalom nyújtatván, a' hajó többi részeinek állapotját megvizsgálhatni, miután azok tökéletes épességüknek találtattak, világos: hogy újabb festetése és kibéleltetése után az egész hajó ismét ujdun új. — Most megint alapos reményünk keletkezik, hogy az Uj-moldova melletti Duna szorulatát okozó szirtek széthányatási 's így a' folyam-ágy v. meder tá-

gitási munkáját komolyabb szemöldökre méltatják, mi ha valodilag létesül, akkor kétségen túl a' dunai hajózásra egészen új élet hajnallik. Aláírva: A' dunai első gőzhajózási társaság igazgatósága: báró Puthon ker. János, báró Geymüller Henrik, 's Benvenuti k. János. — E' hivatalos levelet azért véltük közlésre méltónak egész eredeti valóságában, minthogy az számos tévedést, hibás véleményt, balgyanút 's álhiedelmet igazít el, sőt mind ezek mystificatioi elemeit is csirástul irtja és semmíti minden józan fő és kebelben. Mindezeket pedig kivált keletkező v. serduló intézettől háritani 's távoztatni, mellőzhetetlen hazafi tisztünk.

Kassán a' két hét óta uralkodó influenza a' lakosságnak már felénél többet meglepé; orvosi tudósítások bizonyítják, hogy ház nincs a' városban mellyben sinylője nem volna. Előbb egyedül az ott fekvő katonaságot (majd általában) sodrotta le, 's minekutána velők minden nyilvános kórházat megtöltött, a' lakosok magányos házainak került. Bécsben egyszerre 78 nyöge benne az udv. színészettől, ugyanott Hildebrand urnak tudósítása szerint april 24ikén 160 náthahurutost hoztak az egyetemi kórházba betegül, holott a' cholérának legnagyobb dühösködtekor ugyan az oda egy nap vitettek legnagyobb száma 140 volt.

A N G L I A.

Az alsóház april 19diki ülésében kéré lord Althorp Attwood urat (Mátyást, egy toryt 's antireformert, nem Tamást a' birminghami heves reformistát): halasztaná jelentett indítványát (az országos inség okainak 's kivált a' mostani folyó-pénzrendszernek vizsgálat alá vétele iránt) a' jövő hétfőre u. m. 22ikére. Ebbe Attwood ur megegyezvén, előadta lord Althorp a' jövő évi financzbudgetet 's adókönyvitési terveit. Annak megmutatására, milly takarékosan bánik a' jelen kormány, felhozá a' lord, hogy ezen ministerium hivatalban léte óta 1387 felesleg hivatal és díj törültetett el, mi által az országnak évenként 200,000 font sterlinget kímélték meg. A' mult egész évben összeleg két millioval kevesbült a' kiadás, 200,000 fonttal szaporodott a' bevétel; az összes bevétel meghaladá az összes kiadást 1,487,143

fonttal. E' folyó 1833ban reményli a' lord, hogy a' jövedelem szinte másfél millióval fogja meghaladni a' kiadást, melly summából ő egy milliot az adók kevesbitésére ajánl fordíttatni, a' fél milliót pedig későbbi szükségekre vagy a' roppant statusadósság törlésére. Az érdeklött millio fejében említést érdemelnek főkép az olly igen súlyos és panaszos ház- és ablakadók egy része, az assessed (házi cselédek, kapusok, irnokokra vetett) adók egy része, 's a' szappanadónak fele. Mind erre végzetül reménylé a' lord, hogy a' ház nem fog az igazgatóságtól bővebb lerovásokat sürgetni, ámbár ő megisméri hogy a' szükség az országban nagy. Hume ur nem hiszi, hogy az ajánlott lerovások az országot meg fogják nyugtatni, ámbár azoknak célirányosságát nem tagadja. Peel ur ellenben sokalja a' lerovást 's nem hiszi hogy azt a' költségek engednék. Whalley ur azt mondja, hogy az ablakadó ajánlott kevesbitésmódja által csak a' gazdag kereskedők nyernek, a' kisebb és szegényebb kalmárok semmit. Baring nem véli jónak, hogy most minden feles jövedelem adókevesítésre fordíttatik, holott azt előbb a' statusadósság törlésére fordíták; 's így még több tag e' vagy pedig ama' kifogást tette, de a' javaslatok általános célirányosságában mindnyájan megegyeztek 's a' ház azokat resolútiók gyanánt el is fogadta. — Utóbb, mint már említők a' zsidó emancipatiobill hozatott be 's olvastatott fel először, a' másodszori felolvastatás május 1sőjére tüzetett.

Az ehez legközelebb, t. i. april 22iki ülésben megtevé 's kifejté Attwood ur azon indítványát, hogy a' ház biztosságot nevezzen ki, melly a' népség külön osztályit nyomó inség és szükség okait keresse föl 's különösen nyomozza ki: mi és mennyi befolyással van erre a' mostani folyó-pénzrendszer (currency) 's ha nem volna e tanácsos ezt megmásítani? — Lord Althorp megengedé, hogy a' kérdésbe vett tárgy a' legnagyobb fontosságú, mivel a' mostani pénzrendszeren alapulnak valamennyi folyó erejű alkukötések, mellyek amannak változtatásával a' legnagyobb zavarba dőlnek. Megengedi a' lord, hogy a' szükség és szorult-

ság a' lakosság több osztályinál nagy, noha nem olly nagy mint sokan rebesgetik, de tagadja, hogy ezen a' javasolt folyó-pénzrendszer-változtatás segítene, sőt inkább nevelné azt a' köz bizodalom megrendítése által. Ugyan is, mihelyt a' tisztelt tag indítványát, mellynek ő (Althorp) magát teljes meggyőződésből ellenszegzé, elfogadná a' ház, azonnal sietne minden, kinek jusa van aranyban kívánni a' fizettetést, azt aranyban venni fel, 's ebből minden banknak sokkal sürgetőbb 's borzasztóbb ostromoltatása következnek, mint a' millyen 1825ben történt, mivel természetesen mindenki sietne aranypénzhez jutni, mielőtt ennek becse megcsökkenjen. Én nem képzelhetek nagyobb inséget az országra nézve, — monda lord Althorp, — mint ha a' tisztelt tag indítványa elfogadtatnék, és ha szinte elmellőzi is azt a' ház, én fölötte kívánatosnak tartom, hogy valami világos határozat 's nyilatkozás történjék a' ház részéről e' tárgyban. Azért is mellékjavaslatul teszem ezt: „A' ház úgy vélekedik, hogy a' mostani folyó-pénzi rendszeren bármilly változtatás, melly a' mostan folyó pénznek becsét alább szállítaná, fölötte céliránytalan 's veszedelmes volna.“ (Tettség). Ez által alkalmat kívánok a' háznak nyújtani, hogy ezen elv fölől nyiltan 's határozottan mondja ki vélekedését, egyszersmind e' kérdést egészen külön akarom az előbbitől választatni, úgy hogy ha az én mellékjavaslatom el lesz fogadva, a' ház, ha jónak véli, a' biztosságot is kinevezheti; de mielőtt ennek szüksége kérdésbe vonatnék, mulhatlannak tartom, hogy az én javaslatomban tett kérdés igen-nel vagy nem-mel döntessék el. — Grote ur támogató ezen mellékjavaslatot, 's utána még Cobbett és Thompson urak szólottak, mire a' tárgy más napra halasztatott. Azonban még ez nap (23ikán) sem reménylettek végzést a' dologban, mint-hogy ekkor még Peel és Attwood Tamás urak készültek szólani, még pedig mindketten hosszasan.

Lord Anglesey egy harmadik proclamatio által az irlandi nemzeti-kereskedői politikai egyesület további gyülekezeteit is eltiltotta. — A' Courier következő levélhíreket ad Buenosayresből jan. 19ikéről: „E' hónap

15ikén érkezett meg ide a Falkland szigetéről Sarandi buenosayresi hadishooner, visszahozván az innen oda küldetve volt őrizetet. T. i. az Angolok, névszerint Clio hadihajó, e szigeteket Ő nagybritanniai Felsege nevében január 3dikán elfoglalták. Ez itt igen nagy megütközést gerjesztett 's az emberek azt még gyalázatosabbnak nevezik, mint a' mit Lexington éjszakamerikai corvette tett vala, mert Angliát legalább barátjoknak 's védelmezőjöknek hitték. Az éjszakamerikaiak nevetik a' dolgót, mert így a' gyűlölet elharamlik rólok az Angolokra. Az itteni kormány még nem látszik hivatalosan tudni az esetet. — Havannahban a' cholera kiütött. — Azen hir, mintha adm. Sartorius a' flottával együtt Angliába indult volna, újabb tudósításoknál fogvást nem valósul meg. April 13dikán az admirál még Vigonál volt 's a' kéthónapi zsoldot csakugyan megkapá. Dom Pedro több kinevezéssel 's előléptetés által emlékezetesíté april 4ikét, dona Maria da Gloria születésnapját. A' többi közt marquis Palmella Fayal herczeggé neveztetett.

A' Courrier Belge egy hivatalos jegyzéket közöl, mellyet lord Palmerston és hg Talleyrand april 2ikán intéztek Dedel urhoz válaszul egy, ezen utóbbi által a' mult martz. 23ikán beadott jegyzékre. Anglia és Franciaország meghatalmazotti örömet hiszik, hogy Hollandia a' békekészségnek, mellyet Dedel ur küldetése által mutatni látszott, egy ennek adandó teljesb 's közeledőbb meghatalmazással fog megfelelni, mert azon egyezésjavaslat (Anglia, Franciaország 's Hollandia között), mellyet Dedel ur martz. 23iki jegyzékéhez mellékelt, 's mellyben a' többi közt hollandi részről az köttetik ki, hogy Hollandiának szabadjában álljon az ellenségeskedést Belgium ellen a' jövő augustus elsőjétől ujra elkezdni, — továbbá, hogy Belgium ugyan a' Hollandiának eső birtokrészt adja ki, de a' viszontit Hollandia ne 's t. eff. teljességgel el nem fogadható. Miután tehát már Hollandia több általa tett egyezésjavaslatban a' főbb politikai kérdések u. m. Belgium függetlensége 's neutralitása, továbbá a' határ, az adósságmegosztás 's eff. iránt a' többi udvarokkal

megegyezőleg nyilatkozott, kérjen Dedel ur felhatalmaztatást, a' többi, még hátra levő és sokkal csekélyebb érdekű kérdések (főleg a' Seneldevám és adóssági liquidatio) elintéztethetősök 's úgy a' végegyezés megkötethetésére.

Bonaparte Lucian (caninoi herczeg) Londonba megérkezett. — Az Albion szerint general Solignac april 10. vagy 11dikén készült dom Miguelt megtámadni. — (Azen hirt, hogy dona Maria 14ik évével teljes kort ér, oda igazítják meg az ujságok, hogy ez, az 1826iki charta szerint, mellyet az ifju királyné hivei törvényül ismernek, csak a' 18ik év multával történik).

FRANCZIAORSZÁG.

Miután a' követkamara april 20, 22 és 24iki ülései merő tanakodásokban tölték el, minthogy végzésre nem gyűlt fel elegendő tag, april 25ikén a' király ezen (1832iki) parlamenti üléseket személyesen bérekesztette. A' király, kísértetve a' kir. herczegektől, lóháton jöve a' kamaraépületeig, 's ide beléptekor élénk örömjajjal fogadtatott. Végezven a' berekesztő beszédet szintazon kíséretben az utcákra gyülekezett tömérdek népsokaság között palotájába visszatért. A' legszebb rend és csend uralkodott ezen egész nap Párisban; az uj — igen rövid — parlamenti üléseket (1833ra) más nap u. m. april 26ikán fogták az arra kinevezendő kir. biztosak megnyitni. — Az april 20iki ülésből említést érdemel Thouvenel követnek (az oppositio félről) ekkor beküldött 's felolvasott lemondó levele. Th. ur ezen lemondás okának beteges állapotját mondja, melly őt már rég visszalépésre bírta volna, ha azon reménye hogy hazájaért valamit még is fog tehetni, erősebb nem vala. De egy illy kamara, úgy mond, eloltjaminden reményét, és ő annak egészségtelen levegőjét szivni ezen tul nem fogja. Igen nehéz lesz meggátolni, — ezek utólsó szavai, — hogy egy olly revolutiot, melly a' népért 's a' nép által történt, de a' mellynek ugyanezen nép legkisebb hasznát sem látta, előbb utóbb catastropheok ne kövessék. — A' kamarában a' levél hosszú zajt támasztott.

Következő a' beszéd, mellyet a' király a' követkamarában april 25ikén tartott: Pair

és követ urak! Ezen ülés hosszú és fontos munkáji után legegőbb is arra érzem magamat ösztönöztetve, hogy az uraknak megköszönjem azt, a' mit Franciaországért és értem már eddig is tettek. A' monarchia és a' charta az urak hathatós ön feláldozásuk által megerősödött, minden alkalommal megismerék 's gyámolíták az urak Franciaország 's a' constitutionalis királyszerék igaz érdekeit, 's kormányomat a' legőszintébb igyekezettel támogaták. Franciaország már izleli ennek gyümölcseit. Nem csak reménylünk már, hanem a' jóllétnek 's boldog jóvendőnek egy új időszakába léptünk, az ország megnyugovást 's biztosulást érez, a' kereskedés és szorgalom a' leggyümölcsözőbb munkásságra fejledez, melly munkásság a' népség jóllétét mindenütt biztosítja 's a' helyre állott rendet megerősíti. — Mind ezen előhaladás kétségbe ejti a' pártokat, mellyek beszujokon fenyegetésekkel tágitanak. Erőtlen 's tehetlenek lesznek mind e' fenyegetések, uraim; a' jeles példa, mellyet az urak adnak, a' jó polgárokat föl fogja bátorítani. Az én kormányom szilárd segedelmének hijányát soha sem fogják az urak tapasztalni 's institutióink békés kifejlésök 's nemzeti biztosság, ben és künn, lesz jutalmunk. E' czél multhatlanul szükségessé teszi, hogy az országos költségek 's ebeli igazgatás rendszeres állásokra vezettessenek vissza. Az ideigleni rendszer, mellyben a' körülmények mind eddig tartóztattak, nagy baj az országra 's annak kormányára nézve. Ha ezen baj megszűnik, akkor a' kiadások vizsgálata foganatosabb, a' segedelmek (subsidia) megadása könnyebb, a' statushatalom minden eszközeinek, az ország pedig minden biztosítékainak (Garantien) birtokában lesz. Ez azon hatalmas ok, melly engem arra bír, hogy az urak honszeretetétől egy új ülést kívánjak. Meg fogom parancsolni, hogy az nyomban nyitassék meg. Azonnal elő fognak az uraknak azon financztörvények terjesztetni, mellyek által végre kevesbülés fog az országos kiadásokba hozatni; egyszerűsmind bevégzik az urak majd azon szerkezetbeli törvényeket, mellyek már vitátsaik alá jutottak. — A' külső hatalmak iránti viszonyimnak örülnöm kell. A' történe-

tek megmutatták, hogy a' Hollandia 's Belgium közötti kérdésnek meg kell oldatnia a' nélkül hogy Európa békéje megháborodnék. — Kelet állapotja foglalva tartja a' közfigyelmet, de van ok reményleni, hogy egy közel kifejlődés helyre fogja azon országokban a' békét állítani. Legyenek bizonyosak az urak, hogy Franciaország itt és máshol azon bánásmódot követni 's azon rangot fogja magának kivíni, mellyek őt illetik; 's én bizodalommal hiszem, hogy akár méltósága, akár jóllétének biztosítása, akár pedig szabadságának fentartatása jöjön kérdésbe, a' nemzet azokban, miket ezek iránt tőlünk joggal vár, soha sem fog csalatkozni 's a' mi egyesült igyekezetünk iránt viszont igazságos leend. — Ezen beszéd után elolvasá a' belső minister az 1832iki parlamentet berekesztő kir. rendeletet, mire a' gyülekezet vive le roi! hallatási közben eloszlott. Ugyanazon napon közlé még a' Moniteur az 1833iki ülést egybehívó kir. rendeletet is. — A' Journal des Débats szerint mingyárt a' jövő ülés elején elő fogja a' financzminister az 1834re szóló budgetet 's a' törölő-tőke iránti javaslatot terjesztetni, mellyek vizsgálata alatt a' követkamara kivált a' kezdő-oktatásbeli törvényjavaslattal, a' pairkamara pedig a' kisajátítás- és megszerkezetbélieliekkel fog foglatatoskodni. A' Gazette egy új sajtótörvényt is említ, mellyel a' kormány fenyegetőzni látszik, 's melly szerint a' sajtóvétségek feletti bíróság az assisektől (esküttek) a' szokott törvényszékekhez (tribunal) fog átvitetni. Az ülés végét június utolsó napjaira várják.

Cavaignac és Marrast (nem Manast) a' Tribune ügyében hozott kamarai itéletet a' cassatioszerékhez akarák felebb viüni, de ez azt, mint a' Journal du Commerce mondja, nem fogadta 's nem is fogadhatta el, mivel egy olly hatóságtól, melly a' maga dolgában felségi hatalommal itél, nincs felebb vitel. — Az algieri ex-dey (Hassein basa) a' Constitutionnelbe egy nyilatkozást adott, mellyben jelenti hogy ő Algierba semmi fegyvert sem akart szállítani, 's hogy most minden gyanu elháríttatására Livornoból Alexandriába költözik. — A' politikai 's morál tudományok párisi akademiája honi reu-

des tagjául duc de Broglie külsőministert, külföldi tagjául pedig Ancillon porosz külsőministert választá april 20ikán.

A' Tribune nem fogadta el a' Gazette által részére aláirt 1000 francot. Ezen demonstratio, ugy mond, értvén az ajánlatot, elég. Köztetek és köztünk lehet ugyan a' juste-milieu ellen, melly a' sajtót üldözi, közös határ; de mig a' pártoknak szabad mozgás engedtetik, mi megakarjuk helyünket tartani. Ti nekünk és mi nektek ellenség vagyunk 's mi a' ti gyámolotokra nem szorultunk. Köszönjük, de nem fogadjuk-el.

A' Nouvelliste következő, mentegető nyilatkozást közöl, mellyhez tehát nem kell commentár. „Világosításokat kívánnak a' kormánytól némelly körülmények felől, mellyek a' frankfurti utóbbi (april. 3.) történetekkel egybefüggenek. A' kormány annál kevesbé vonakodhatik kinyilatkozni e' tárgyban, minthogy ebbeli viselete szokott politikájával egészen megegyez. Következők legegőbb is a' történt dolgok egész egyszerűségben: Az aprilis 3ikai jelenetek következősében többen, kik magokat compromittálva érezheték, futottak ki külön irányokban Frankfurthól. Bizonyos Garnier, Badenből, a' Rajna jobb partján fogatott el. A' nála talált irományokból kitetszett, hogy a' frankfurti mozdulat némelly párisi koholmányokkal egybe függött. A' francia kormány tehát, erről tudósítván, önmaga 's az ország iránti kötelességének ismérte, kitudni: mennyire lehettek mind ezen közösülések az országra (t. i. 's egyedül Franciaországra) nézve nyugtalanítók. Ez okozta bizonyos Wolfram irományinak kifürkésztesőket, minthogy ez a' nevezett Garnierrel levelezésben állott. Ha mi (a' Nouvelliste) jól vagyunk értesítve, ezen fürkészetről a' francia kormány semmi tudósítást sem bocsátott a' külföldi hatóságokhoz. Világos tehát, hogy a' kormány e' dologban ön ösztönéből 's egyedül ön magáért munkálkodott. Ugyan ez időben mintegy 500an a' Franciaországba menekedett 's itt védelmet és gyámolt talált Lengyelek közül Dijonból 's Besançonból elszöktek, utjokat Németország felé vevén. Ezen egy-időbeliség szükségképen figyelmet gerjesztett a' kormánynál 's

kétségen kívül helyezte azt, hogy a' frankfurti mozgás nem független 's izolált dolog volt. Az ugyanakkor Németország külön részeiben országunk állapotjáról terjedezett hírek, az elfogott levelek, 's a' menekvők kiindulta az említett frankfurti történetekkel olly egybefüggést bizonyítanak be, melly a' kormány ügyeletét, ha a' németországi hatalmak érdekeire nem, legalább ön javára nézve megkivánta. Parancsolat ment tehát a' határszéli megyékhez, hogy rendes utlevel nélkül semmi idegent ne bocsássa lak be. Ez a' közönséges törvényen alapú, köz szokás, és itt annál természeteseb volt, mint-hogy olly közel hozzánk történtek zavarok, mellyeknek más, honunkbeli koholmányokkal egybefüggők kétségtelen vala, kötelessége volt tehát a' kormánynak, azon zavarókat, ön nyugodalmaért, — ismételjük ezt, — 's nem más akárkinek is kedveért visszaigazítani. Mi a' Lengyeleket illeti, kik a' Franciaországtól kapott védelmet és gyámolt csak arra használták, hogy más szomszéd nemzeteket aggodalomba ejtsenek, okosság volna é ezekre nézve azt kívánni, hogy a' kormány, behunyván szeméit 's mintegy javalván elillanásokat, őket, ha visszatérni kedvek jó, ismét bebocsássa, mintha másodsor is számüzetve jönének honokból? — Nem a' kormány tett változtatást sorsukon, ők magok változtatták helyzetüket, 's azon pillanattól fogvást megszűntek menekvő hazafiak lenni, millyeknek t. i. Franciaország menekhelyet és segedelmet ajánl, 's világpolgári háborgókká lettek, millyeket Franciaországnak ön kebléből el kell távoztatni. — Igy állanak a' dolgok, 's ezen egyszerű előadás elég felelet mind azon tulságokra, mellyeket mások ezen történetekhez kapcsolnak. Egy pár szóval azonban nem árthat ezen tulságokat érdeklenni. Azt mondják, hogy Franciaország az absolutismust pártolja. Nem, bizonytal nem; de a' lázadást sem pártolja; ellensége a' propagandának 's azt se a' külföldre terjesztetni, se ön keblébe fogadni nem fogja, 's ebben senkinek tanácsára nem szorult. — Egyik párt azt mondja, hogy a' francia politia jó eleve tudósítá a' frankfurti magistratust az april 3iki történetekről olly végből,

hogy majd Franciaországban is contrarevolútiót csináljon. Egy másik (a' carlista) párt pedig azt állítja, hogy a' frankfurti zavarkat a' francia politia csinálta, hogy a' revolútiót Németországba szivárogtassa által. Szerencsére a' két pont egymást czáfolja meg. A' kormány se nem gerjeszt, de nem is nyom el semmit, a' mi reá nézve idegen. Azt mondják továbbá, hogy Franciaország a' szökevényeket vagy is menekvőket kiadja. Nem adja ki, hanem nem fogadja őket be. 'S ugyan megengedhetné e, hogy a' zavargók a' mint szándékjok jól vagy rosszul sül el, a' Rajnának egyik partjáról a' másikra jöjenek 's itt a' mi földünkön, hazájoktól csak néhány lépésnyire, kényökre összeesküdözzenek? — Tünnök e, vagy türtük e mi ezt részünkről? Nem kívántuk e Spanyolországtól és Sardiniától, hogy a' földeiken, határrinkkal szemben, szerkezödni kezdett carlista választottságokat (comité) mozdítsa el, 's nem teljesített e kívánatunk? miért tennök mi azt mások iránt, a' mit mi tölök meg nem szenvednénk? A' józan ész 's a' politika egyiránt kárhoztatják ezen kétnyelvűséget, melly ön javára principiumokat állít fel 's kíván tiszteltetni, mellyeket maga nem tisztel 's nem gyakorol. — Végre azt hozták fel, hogy Franciaországnak aggodalommal kellene a' külföldi kormányok abeli irányzatát tekinteni, melly szerint ezek a' birtokaikban támadó ellenszegüléseket 's lázadásokat minden módon elnyomni 's elfojtani ügyekeznek. De hát örüljön talán Franciaország ezen lázongásoknak, mellyek már szinte határin rontanak be vagy csupán a' propagandának szabad interveniálni? —

A' Temps szerint Dedel ur april 17ikén felelt a' fenebb említett april 2iki jegyzékre, olly módon, hogy ő kész Talleyrand 's Palmerston urakkal egy előegyezést megkötni 's aláírni, de végegyezés alapjai 's megköttetése felől csak az őt udvar meghatalmazottival alkudozhatnak.

Egyik strassburgi ujság következőleg ír Neufchatelből Helvetziából: A' freiberger kerületbe (Bern) általjött Lengyelek a' berni hadbiztos által Saignelégier, Montfaucon és St. Brai között osztattak-el. Eleinte jól fizettek, de utóbb az eleség drágulván 's a' pénz mind szűkebben folyván,

a' parasztok, kikhez szállítva voltak, mozogni kezdenek. Néhány zsoldos Francia is jött velek, de ezeket a' schweizi hatóságok csakhamar haza utasították. Ujabb Kis csapatok érkeztek Brundrutt, Solothurn és St. Croixba. Még többen jöttek volna által, de a' francia kormány rendszabásokat tett több száznak visszatartóztatására. (Mintegy 500 Lengyel van most a' schweizi birtokon.) A' besançoni őrizetnek egy része 's az ottani nemzeti őrség állanak részt a' határszéli úton. A' Lengyelek épen nem tagadják, hogy egy Németországban készülő revolútiót jöttek támogatni. A' francia kormány őrvonal (cordon) huzatott a' németországi határszélen, minden katona 50 töltést kapott. — A' követkamara apr. 26. 1833ra praesidensévé Dupin-t ismét elválasztá 221>71 ellen.

BELGIUM.

Az Indépendant jelenti, hogy de Theux ur, miután Dubus, Brabant és Muelenaere urakat hasztalan szólította fel ministeriumvállalásra, tudtára adá a' királynak, hogy ő (de Theux) ministeriumot nem képezhet. Erre a' király a' kamarák üléseit majus 6ikaig halasztotta-el. A' mostani ministerium hihetőleg meg fog tartatni. — Mondják, hogy a' király az igazgatásnak illy nehézségeit látván, sűrű levelezéssel sürgeti Lajos-Filipet, hogy a' belga ügy végelintéztetését siéttesse. A' hollandi király Amsterdamból Haagába visszatért.

GÖRÖGORSZÁG.

Naupliai hírek szerint martz. 25ikéről (francia ujságokban) a' kir. regenség rendeletet bocsáta ki, mellyben egy, 300 főből állandó, görög testőr-seregnek szerkezete hagyatik meg, 's fejeül Bozzaris Demeter (Márknak fia) jeleltetik ki. Továbbá legközelebb három fenyítő-törvényszék fog felállítatni, egyik t. i. Peloponnesusban, másik kelet-, 's a' harmadik Nyugat-Görögországban. Szinte erősen dolgoznak a' görög szárazföldi és tengerhad szerkezetén. Negropontot a' bajor seregek átvették; a' Franciaok pedig mind Naupliába gyülekezve várták a' visszatérési parancsot.

TÖRÖKORSZÁG.

Az allg. Zeit. egy kereskedőlevelet kö-

zöl Bécsből april 26ikáról, melly szerint ide (Bécsbe) egy kurir azon hirt hozta volna Konstantinápolyból, hogy a' béke Mehemed Ali 's a' portá közt megkötetett. Ez utóbbi jelesül megadá Mehemed Alinak Damaskust és Aleppot is (Adanat nem), mi által amaz a' persa kereskedésnek ura lett. Az előbékepontokat (praeliminaria) a' négy nagy hatalmasság követi is aláírták 's biztosították. — E' hirnek további megvalósulását be kell várni. A' bécsi ujságok, jelesül a' Beobachter, még nem közlik.

Bosznia széleiről névszerint Unna vidékéről érkezett egyenes hírek szerint e' tartományban a' még csak imént elnyomott támadás szikrái az őket igazó kormányi hatalom eltávozta után már újra lángra kaptak. A' nagyvezér t. i. ki a' mult év elején sergeivel e' tartományt a' fölzendültek tökéletes szétűzetése vagy elfogdoztatása után a' nagy urnak ismét meghódoltatá, az aegyptusi diadalmas tábor ellen sietvén, kivoná belőle győztes sergeit 's csak a' fővárakban hagyta néhány ezer albaniótá katonát őrizetül. Egyik osztályát ezeknek Ostrossacz erősségben a' csak hamar ujlag összesereglett felköltség Biszcolvics Mohammed bey vezérelte alatt már egy idő óta ostrom alatt tartá, de ostromi álgyuk hijában, a' várat felkérő többszöri felszólítása után is, semmire sem mehet; midőn legközelebb az előbbi felköltség vezére Pecskey Hassan agának két fija, Dand és Hussein aga, kiket tavaly a' győztes nagy vezér magával foglyokul hurczolt vala el, 's kiket már az egész tartomány rég holtaknak tart vala, egyszerre Pecskeyben termenek, 's más nap azaz april 19ikén az ujdun felkölt táborban, — több elégületlenel együtt tanácskozásra gyűlnek. Mit végeztek itt, eléggé kivonhatni a' következményekből. Azonnal t. i. e' gyűlés után az egész ostrossaczi és krupai kapitányságban mindenfelé lobogtak a' lázadási zászlók, 's

az elégületlenek csoportonként jövének mindenfelől Mohammed bey táborába, ki seregét e' segéd csapatokkal eléggé erősödve látván Ostrossacz várát ujjabb ostrom alá vevé, elzárta minden közösülhetését szárazon és vízen, 's készülteket tön a' támadáshoz, mit azonban az őrség nem tartván tanácsosnak bevárni, a' várból egyig kivonult, azt a' felkölt vezérnek áltengedvén, ki seregeivel nyomban meg is raká, az albaniótákat békével kiköltözni hagyván. E' tetemes nyereséggel a' felkölt sereg erős véd állásba helyezkedék, mellesleg pedig hozzá naponként ujjabb segéd csapatok csatlakoznak. A' vidéki nép nyomorusága azonban leírhatlan, ki mind e' lázongások, mind a' nagyurnak adózás, mind e' mellett számtalan zsarlások terheit viselni kénytelen; 's a' környülményekhez képest az azokban könnyítést egy hamar nem is reménylhet.

ELEGY HIREK.

Báró Ottenfels „Lowicz hgné“ orosz fregáton april. 9dikén érkezett Brindisiből Triestbe. — A' francia Moniteur is fölvette már az általunk már közlött memorandumot, melly, ugy mond, hiteles, de csak a' francia diplomaták személyes értesítettésök végett adatott ki. — Husvét vasárnapja éjjelén meghalt Romában hg Bacciochinak, Napoleon sógorának, Bonaparte Eliza férjének 19 esztendős, egyetlen fia Fridrik Napoleon. A' herczeg az nap délután lovagolni ment ki egy bokros paripán a' villa Borgheleben, egy részeg paraszt tántorog a' ló elébe, ez megreppen, félre ugrik, leüti a' parasztot, a' herczeg lebukik, a' ló reá — 's a' herczeg meghal azon éjjel, a' paraszt más nap reggel. Ez két év alatt már a' harmadik Bonaparte-sarjadék, ki a' sirba száll; milly keserű mind ez az agg Laetitiának, ki előbb Louis fiát, majd a' Napoleonét (a' reichstadi hget), 's most Elizáét veszti el! Trója Hekubája nem látott ennyi keservet.

A' gabona pesti piaczi ára május 7ikén 1833:

poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csakély	poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csakély
Tisztabuza	113 $\frac{1}{2}$	100	93 $\frac{1}{2}$	Zab	38 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	76 $\frac{1}{2}$	70	66 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Rozs	50	48	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	53 $\frac{1}{2}$	46 $\frac{1}{2}$	—	Kukoricza	66 $\frac{1}{2}$	—	—

Pénzkelet.

Bécs május 7ikén		középar pengő penzben	
Status 5 pC. kötel.	92 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	52
— 4 pC.	83	Kan. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
— 1820ki köles.	188 $\frac{1}{2}$	Bankrészevény	—
— 1821ki	— 134 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pC. agio	—

Szerkezteti Helmezy. Nyomtatja Landerer